

karty wstępu autowe†

poprzedni nr 82-739/1414

100 zł

22.06.1997 poświęcono tablicę na
Klosterne Szkołę Elżbietanki w Jeleniej Słoneczce,
Targ Sieny

ks. Zwolenkiewicz Maksymilian

83-150 Pelplin

Gdymia
ZWZ-AK

ks. Zwolenkiewicz
Maksymilian

M-739/1414 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Zwoleńkiemicki, Stanisław

T: 01-739/1414 Pom.

Gdynia ZWZ-436

I./1. Relacja *k. 1 1 s. 1-11*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 1 s. 1*

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *k. 1 s. 1*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 1*

VI. Fotografie *dział i ikonografii*

↑/11. Relacja - Zwolenkiwice Kazimierz:

1. Biogram - relacja autorstwa Amastazego Nadobnego, napis trzy wersje z uwagami recenzenta

k. 11 5, 1-11

1

Zwolenkiewicz Kazimierz (1914-...), żołnierz łączności K-dy Insp. ZWZ-AK Gdynia.

Ur. 21.I.1914r. w Wymysłowie Szlacheckim, pow. Mogilno, w rodzinie Stanisława, mistrza murarskiego, i Marty z d.Mysłowieckiej. Od 1930r. mieszkał z rodziną w Gdyni. W latach 1932-1936 uczęszczał do Męskiego Gimnazjum Tow. Szkoły Średniej w Gdyni, gdzie 27.V.1936r. zdał maturę. W tym jeszcze roku wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie. W latach 1937-1939 studia filozoficzno- teologiczne kontynuował w Łucku.

Wybuch wojny zastał go w Gdyni. Przez pierwszy rok ukrywał się, pracując dorywczo w gospodarstwie u krewnych. 7.VIII.1940r. rodzinę wywieziono do Łodzi, gdzie ją rozdzielono. Rodzice z najmłodszą córką wysłani zostali do GG, do miejscowości Głównienka k/Krosna, gdzie przebywali do czerwca 1945r., natomiast jego i dwie siostry wywieziono do Niemiec na przymusowe roboty. Zwolenkiewicz dostał się do "bauera", członka SA, w Berne k/Bremy, gdzie pracował przy oczyszczaniu rowów melioracyjnych. 26.XI.1940r. uciekł i zamieszkał u ks.Pawła Lubińskiego, proboszcza w Gdyni-Małym Kacku. Pracował jako organista, i katecheta, obsługując parafie w M.Kacku, Orłowie i Witominie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami uczył dzieci w jęz. niemieckim, równocześnie tłumacząc treść katechezy na polski. Komisarz biskupi na powiat wejherowski, ks.Karl Knop, proponował mu podpisanie Volkslisty, obiecując załatwienie studiów teologicznych w Braniewie. Zwolenkiewicz odrzucił tę propozycję. W lutym 1941r. został zaprzysiężony do ZWZ przez Józefa Olszewskiego ps. "Andrzej" kmdta Podokręgu Północnego ZWZ. Był jego łącznikiem do kpt.Jana Jarzębowskiego kmdta Insp.ZWZ Gdynia do drogerzysty Edmunda Orłowskiego. Szyfrowane

informacje przynosił w książkach. Kilkakrotnie przewoził żywność internowanemu w Gdańsku biskupowi Konstantynowi Dominikowi (zm. 7.III.1942r.) i brał udział w jego pogrzebie w Oruni. W czasie aresztowań związanych ze wyspą kmdta Podokręgu Półn., aresztowano również Zwolenkiewicza 19.X.1942r. na plebanii w Małym Kacku. Przetrzymany był w gestapo w Gdyni Górze, a następnie w siedzibie gestapo w Gdańsku przy ul. Neugarten 27. Bity był do utraty przytomności. 1.XII.1942r. przewieziono go do obozu w Stutthofie pod szczególny nadzór gestapo jako Polizeihäftling (nr obozowy 17523). W końcu 1944 r. był kierownik szkoły Józef Zmudziński wprowadził go do siatki kinspiracyjnej, działającej w obozie. Przygotowywała ona m.in. plan obrony na wypadek próby likwidacji więźniów. W czasie "marszu śmierci" zbiegł 31.I.1945r. w Zukowie i 1 lutego dotarł do Gdyni.

Po zakończeniu działań wojennych został wybrany wójtburmistrzem w Gdyni-Orłowie. Następnie przez kilka miesięcy pełnił obowiązki organisty w parafii Raczkowo k/Skoków pow. Wągrowiec. Do Seminarium Duchownego w Pelplinie wrócił 6.XI.1945r. Święcenia kapłańskie otrzymał 1.II.1948r. w Pelplinie. Był szykanowany przez władze PRL za obronę mienia i praw Kościoła. W 1954r. został skazany na 9 miesięcy więzienia z zawieszeniem. W 1959r. skazano go na 6-miesięczne więzienie, które odbył w Toruniu i na Helu przy budowie dróg i kanalizacji dla Marynarki Wojennej. Na żądanie władz musiał opuścić Gostkowo k.Torunia, gdzie w latach 1949-1959 był administratorem parafii. W latach 1959-1988 sprawował różne funkcje w administracji kościelnej. Od 1.IX.1988 r. mieszka w Pelplinie, pełniąc funkcję dyr. Wydz. Spraw Organistowskich przy Kurii

Biskupiej i sekretarza Studium Organistowskiego.

A Diec. Pelplińskiej, Akta pers. ks.K.Zwolenkiewicza (w tym rel. K.Zwolenkiewicza), styczeń 1994; S.Piastowski, Udział księży diec. chełmińskiej w ruchu oporu podczas II wojny światowej (rejencja gdańska), Pelplin 1989, s. 79-80, 93 (mpis. w Bibliotece WSD w Pelplinie).

MG

Anastazy Nadolny

4

Tyrmuk Podobny
K-dle inop.

Zwolenkiewicz Kazimierz (1914-...), ~~żołnierz łączności~~ ~~W-dle~~
~~Potrójca~~
ZWZ-~~AK~~ Gdynia.

Ur. 21.I.1914r. w Wymysłowie Szlach., pow. Mogilno, w rodzinie Stanisława, mistrza murarskiego, i Marty z d.Mysłowieckiej. Od 1930r. mieszkał z rodziną w Gdyni. W latach 1932-1936 uczęszczał do Męskiego Gimnazjum Tow. Szkoły Średniej ~~typu humanistycznego~~ w Gdyni, gdzie 27.V.1936r. zdał maturę. W tym jeszcze roku wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie. W latach 1937-1939 studia filozoficzno- teologiczne kontynuował w Łucku.

Wybuch wojny zastał go w Gdyni. Przez pierwszy rok ukrywał się, pracując dorywczo w gospodarstwie u krewnych. 7.VIII.1940r. rodzinę wywieziono do Łodzi, gdzie ją ^{rozdzielono} rozstrzelano. Rodzice z najmłodszą córką wysłani zostali do GG, ^{do} miejscowości Głownienka k/Krosna, gdzie przebywali do czerwca 1945r., natomiast jego i dwie siostry wywieziono do Niemiec na przymusowe roboty. Zwolenkiewicz dostał się do "bauera", członka SA, w Berne k/Bremy, gdzie pracował przy oczyszczaniu rowów melioracyjnych. 26.XI.1940r. uciekł i zamieszkał u ks.Pawła Lubińskiego, proboszcza w Gdyni-Małym Kacku. Pracował jako organista, ~~kościelny~~ i katecheta, obsługując parafie w M.Kacku, Orłowie i Witominie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami uczył dzieci w jęz. niemieckim, równocześnie tłumacząc treść katechezy na polski. Komisarz biskupi na powiat wejherowski, ks.Karl Knop, proponował mu podpisanie Volkslisty, obiecując załatwienie studiów teologicznych w Braniewie. Zwolenkiewicz odrzucił tę propozycję. W lutym 1941r. ^{2. (?)} został ^{zaproszony} przyjęty do ZWZ ~~AK~~ przez kmtda Podokręgu Północnego ZWZ ~~Andrzeja Zdanowicza~~ ^(właśc. [Józefa Olszewskiego, ps. "Andrzej"]) i przez niego ^{zaproszony} zaproszony. Był

Kiedy "Andrzej" przybył me Włocławek?

- od leża 1941r. 7

funkcja w ZWZ 5

zapa

do

łącznikiem między Zdanowiczem a kpt. Janem Jarzębowskiem (byłym dowódcą Batalionu Morskiej Brygady Obrony Narodowej) i

do drogerzysty Edmundem Orłowskim (Szyfrowane informacje przenosil w książkach. Kilkakrotnie przewoził żywność internowanemu w Gdańsku biskupowi Konstantynowi Dominikowi (zm. 7.III.1942r.) i brał udział w jego pogrzebie w Gruni. W jesieni 1942r. doszło do masowych aresztowań 5.X.1942r. zatrzymano Zdanowicza, który tego dnia zmarł. 7 października Jarzębowski i Orłowski.

W czasie aresztowań związanych z wyjątkowo Kwatery Podokopca Zwolenkiewicza aresztowano 19.X.1942r. w plebanii w Małym Kacku. Przetrzymany był w gestapo w Gdyni na Kamiénnej Górze, a następnie w siedzibie gestapo w Gdańsku przy ul. Neugarten 27.

był

Wskazy do utraty przytomności, nikogo nie wydał. 1.XII.1942r. przewieziono go do obozu w Stuthofie (nr obozowy 17523).

Zaliczono go do kategorii tzw. Politgefangene, do której włączano osoby związane z ruchem oporu na Pomorzu, a w obozie będące pod szczególnym nadzorem gestapo. Kilka miesięcy przed

zakończeniem wojny były kierownik szkoły Józef Zmudziński wprowadził go do siatki kinspiracyjnej, działającej w obozie. Przygotowywała ona m.in. plan obrony na wypadek próby likwidacji więźniów. Brał udział w ewakuacji obozu, zwanej "marszem

śmierci", z którego udało mu się zbiec wieczorem 31.I.1945r. w Zukowie. 1 lutego pociągiem udał się do Gdyni.

Z chwilą /zakończenia wojny został wybrany wójtem-burmistrzem w Gdyni-Orłowie. Następnie przez kilka miesięcy pełnił obowiązki organisty w parafii Raczkowo k/Skoków. Do Seminarium Duchownego w Pelplinie wrócił 6.XI.1945r.. Święcenia kapłańskie otrzymał 1.II.1948r. w Pelplinie. Był szykanowany przez władze PRL za obronę mienia i praw Kościoła. W 1954r. został skazany na 9 miesięcy więzienia z zawieszeniem. W 1959r.

skazano go na 6-miesięczne więzienie, które odbył w Toruniu i na Helu przy budowie dróg i kanalizacji dla Marynarki Wojennej. Na żądanie władz musiał opuścić Gostkowo.

*a jak się tam znalazł
czyli potem porabiali*

mi nie go tam?

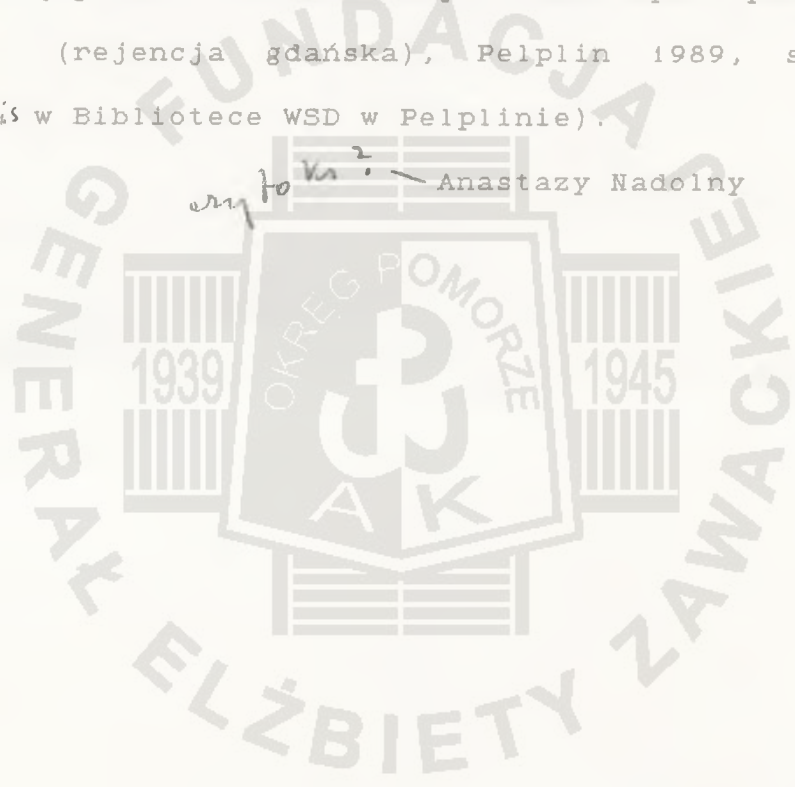
AP AK, dok. Insp. Gdynia; A Diec. Pelplińskiej, Akta pers. ks.K.Zwolenkiewicza, (w tym rel. K.Zwolenkiewicza, styczeń 1994.)

mi nie tam?

Komorowski, Leksykon...; S.Mędelski, Pomorski skandal w Clochemerle, Pomorze, R: 1955, nr 505; R.Osowicka, Rozmowa na plebanii, Dziennik Bałtycki, R: 1984, nr 303; S.Piastowski, Udział księży diec. chełmińskiej w ruchu oporu podczas II wojny światowej (rejencja gdańska), Pelplin 1989, s. 79-80, 93 (maszynopis w Bibliotece WSD w Pelplinie).

MG

czy to w? — Anastazy Nadolny

Zwolenkiewicz Kazimierz

rec K. Cichauski 7

- Co to znaczy ukrywał się? Czy miał jakieś fałszywe dokumenty którymi się legitymował, czy nie był meldowany?
- Przy przepisywaniu biogramu popełniony został błąd, zamiast "rozdzielono" napisano "Rozstrzelano", co całkowicie zniekształca fragment tekstu.
- Kiedy uciekł z robót przymusowych?
- Czy pracując w parafii w M. Kacku był meldowany? Czy miał jakieś dokumenty osobiste? Prawdziwe czy fałszywe?
- Autor stwierdza, że K. Zwolenkiewicz "w lutym 1941 został przyjęty do ZWZ-AK przez komendanta Podokręgu Północnego ZWZ-AK - Andrzeja Zdanowicza i został przez niego zaprzysiężony". W tym zdaniu są dwa istotne nieścisłości. a) W lutym 1941 roku nazwa AK nie istniała, ustanowiona została rozkazem gen. Sikorskiego z dnia 14.II. 1942. Do obiegu w działaniu na Pomorzu wprowadzona została latem 1942 roku. Tak więc K. Zwolenkiewicz został przyjęty do ZWZ. b) Jak stwierdza B. Chrzanowski (w biogramie Józefa Olszewskiego - Zeszyty Muzeum Stutthof Nr 5/1984,) a potwierdzają to relacje Bronisławy Ciara, Marii Witt, obie z Gdyni i inne, Andrzej Zdanowicz został na Wybrzeże skierowany latem 1941 roku i to najpierw do Tuchlina gm. Sierakowice pow. Kartuszy, gdzie przez pewien czas adoptował się do panujących warunków na Wybrzeżu. Następnie po wyrobieniu fałszywych dokumentów przybył do Gdyni. Tak więc K. Zwolenkiewicz nie mógł być w Gdyni przyjęty do ZWZ przez Zdanowicza w lutym 1941 roku, ponieważ jego tam jeszcze nie było. A może zaprzysiężenie nastąpiło w lutym 1942 roku?

s. 6-8

Z. Cichauski

(1914-...)

Wpłynęło data 1-02-94 105/ST/94

8

ZWOLENKIEWICZ Kazimierz, ^{iołnik} członek ^{Łuczniak} ZZZ-AK, ~~wiezień obozu kory~~ w Statthofie, ~~prob. w Gostkowie i Królówlesie~~, ^{k-dy} dyrektor ^{Inspk 202-AK Gdynia} wydziału ~~Organistowskiego w Kurii Biskupiej Pelplińskiej~~, kanonik.

Ur. ~~sie~~ 21 I 1914 (~~w księdze chrztów parafii raledzie kościelne błędnie zapisano 20 I~~) w Tymysławie Szlach. pow. Mogilno w rodzinie Stanisława (1889-1977), mistrza murarskiego i Marty z Mysłowieckiej (1890-1965). [Posiada rodzeństwo: Mariana (1912, zginął jako żołnierz w wojnie 1939), Magdalene (ur. 1922), ^{d.} Galerię (ur. 1924) i Teresę Stefanie (ur. 1934)] ~~Szkołę podstawową ukończył w Godawach k. Żnina.~~

revised. ->

~~Od 1930 mieszkał z rodziną w Gdyni. W latach 1932-1936 uczęszczał do Męskiego Gimnazjum Towarzystwa Szkoły Średniej typu humanistycznego w Gdyni, gdzie 27 V 1936 zdał mature. ^{W tym} Poje jeszcze roku wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie. W latach 1937-1939 studia filozoficzno-teologiczne kontynuował w Łucku. [Wybuch wojny zastał go w Gdyni przez pierwszy rok ukrywał się, pracując dorywczo w gospodarstwie u krewnych. 7 VIII 1940 rodzinę wywieziono do Łodzi, gdzie ją rozdzielono. Rodzice z najmłodszą córką zostali wysłani do GG, do miejscowości Hłownienka k. Krosna, gdzie przebywali do czerwca 1945, natomiast jego i dwie siostry wywieziono do Niemiec na przymusowe roboty. Zwolenkiewicz dostał się do "bauera", członka SA, w Berne k. Bremy, gdzie w ~~trudnych warunkach depresyjnych~~ pracował przy oczyszczaniu rowów melioracyjnych. 26 XI 1940 uciekł i zamieszkał u ks. Pawła Lubińskiego proboszcza w Gdyni-Łąnym Kacku. Pracował jako organista, kościelny i katecheta, obsługując parafie w Ł. Kacku, Orłowie i Witominie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, uczył dzieci w jęz. niemieckim, równocześnie tłumacząc treść katechezy na polski. Komisarz biskupi na powiat Wejherowski, ks. Karl Knop, proponował mu podpisanie Volkslisty, obiecując załatwienie studiów teologicznych w Braniewie. Zwolenkiewicz odrzucił te propozycje. W lutym 1941 został przyjęty do ZZZ-AK przez ^{knasta} ~~komendanta~~ Podokręgu Północnego ZZZ Andrzeja Zdanowicza (właśc. Józefa~~

Olszewskiego, ps. "Andrzej") i przez niego zaprzysiężony. Był łącznikiem między Zdanowiczem a kpt. Janem Jarzębowskiem (byłym dowódcą 1 Batalionu Morskiej Brygady Obrony Narodowej) i drogerzystą Edmundem Orłowskim. Szyfrowane informacje przynosił w książkach. Kilkakrotnie przewoził żywność internowanemu w Gdańsku biskupowi Konstantynowi Dominikowi (+7 III 1942) i brał udział w jego pogrzebie w Oruni. W jesieni 1942 doszło do masowych aresztowań. 5 X 1942 zatrzymano Zdanowicza, który tego dnia zmarł, 7 X Jarzębowski i Orłowski. Zwolenkiewicza aresztowano 19 X 1942 w plebanii w Małym Kacku. Przechowywany był w gestapo w Gdyni na Kamiennej Górze, a następnie w siedzibie gestapo w Gdańsku przy ul. Neugarten 27. Bity do utraty przytomności, nikogo nie wydał. 1 XII 1942 przewieziono go do obozu w Stutthofie (nr obozowy 17523). Zaliczono go do kategorii tzw. Politgefangene, do której włączano osoby związane z ruchem oporu na Pomorzu, a w obozie będące pod szczególnym nadzorem gestapo. Kilka miesięcy przed zakończeniem wojny b. kierownik szkoły Józef Żmudziński wprowadził do do siatki konspiracyjnej, działającej w obozie. Przygotowywała ona m. in. plan obrony na wypadek próby likwidacji więźniów. [W Stutthofie najgorzej traktowani byli więźniowie rosyjscy, dlatego Zwolenkiewicz dzielił się z nimi otrzymywanymi paczkami i swoją racją żywnościową. Pomagał również ks. Walentemu Putzowi z diecezji ikskiej. W 1944 odstąpił klerykowi Józefowi Brunce, członkowi "Gryfa Pomorskiego", "zorganizowaną" kurtkę] Brał udział w ewakuacji obozu, zwanej "marszem śmierci", z którego udało mu się zbiec wieczorem 31 I 1945 w Żukowie. ~~po zmianie ubrania u pewnego kolejjarza,~~ 1 lutego pociągiem udał się do Gdyni. [Z chwilą ^{zobowiązanie wojny} uwolnienia /został wybrany wojtem-burmistrzem w Gdyni-Orłowie. ~~Przyeznił się wówczas do przejęcia poewangelickiego kościoła w Orłowie, gdyż katolicki zburzono na początku wojny. Z urzędu tego zrezygnował 20 V 1945, ponieważ nowe władze domagały się od niego wstąpienia do PPR. Następnie (przez kilka miesięcy pełnił obowiązki organisty w parafii Raczkowo k. Skoków,~~

~~peleci obozowego ks. W. Rutza. Do Seminarium Duchownego w Pelplinie wrócił 6 XI 1945. Świecenia kapłańskie otrzymał 1 II 1948 w Pelplinie. [15 II 1948 - 31 III 1949 pracował jako wikariusz w Kościerzynie. W latach 1949-1959 był administratorem parafii w Gostkowie k. Torunia, gdzie odrestaurował kościół i plebanie oraz otworzył kościół filialny w Rogowie i kaplicę w Tarznie] Był szykanowany przez władze PRL za obronę mienia i praw Kościoła. W 1954 został skazany na 9 miesięcy więzienia z zawieszeniem. [za "bezprawne" czynne niedopuszczenie do zajęcia przez władze państwową parafialnego budynku gospodarczego oraz za przejęcie poewangelickiego kościoła w Rogowie. Za podobne "wykroczenie"] W 1959 skazano go na 6 miesięczne więzienie, które odbył w Toruniu i na Helu przy budowie dróg i kanalizacji dla Marynarki wojennej. Na żądanie władz musiał opuścić Gostkowo. [17 XII 1959 - 15 X 1960 był penitencjarzem przy kościele NMP w Gdyni, a następnie do 1 IX 1988 administratorem parafii w Królówlesie, gdzie również zrealizował wiele inwestycji remontowo-budowlanych. Od 29 II 1970 pełni obowiązki referenta diecezjalnego do spraw organistowskich i sekretarza Komisji Muzyki Kościelnej. 6 XII 1971 został kanonikiem honorowym Kapituły Kolegiackiej Kamieńskiej. Od 4 III 1972 był wicedziekanem, a w okresie 28 I - 1 XII 1988 dziekanem dek. gniewskiego. Od 1 IX 1988 mieszka w Pelplinie, pełniąc funkcję dyrektora Wydziału Spraw Organistowskich przy Kurii Biskupiej i sekretarza Studium Organistowskiego. Jest członkiem Komitetu Księży Polskich b. Więźniów Obozów Koncentracyjnych.~~

Aktualny adres: 82-130 Pelplin, Ogród Biskupi 1.]

~~APAK Jol. Insp. Gdynie;~~

~~Archiwum Diecezji Pelplińskiej. Akta pers. ks. K. Zwolenkiewicza; rel. K. Zwolenkiewicza, styczeń 1994; ~~K. Dunin-lesowicz. Oboz koncentracyjny Stutthof. wyd. 2. Gdańsk 1970; A. Komorowski; konspiracja pomorska 1939-1947. Leksykon. Gdańsk 1993 s. 133-134, 161; S. Medel-ski: Pomorski skandal w Clochemerle. "Pomorze" 1955 nr 505; R. Osowicka: Rozmowa na plebanii. "Dziennik Bałtycki" 1984 nr 303;~~~~

- 4 -

S. Piastowski: Udział księży diec. chełmińskiej w ruchu oporu podczas II wojny światowej (rejencja gdańska). Pelplin 1989 s. 79-80, 93 (maszynop. w Bibliotece WSD w Pelplinie); [A. Zelewski: Kościół katolicki w powiecie gdańskim w okresie II wojny światowej. Pelplin 1989 s. 103-105, 109 (maszynop. w Bibliotece WSD w Pelplinie); Spis kościołów i duchowieństwa diec. chełmińskiej. Pelplin 1947-1992.]

Anastazy Nadolny (Pelplin)

20 I 1974

J. M.

1/2. Dokumenty dotyczące rektora:
Zwolenkiewicz Kosimierz

1. Świadcstwo dojrzałości Kosimierz
Zwolenkiewicz wypłane - wystawione
przez Kur. Obr. Szkolnego Poznańskiego
z 15.04.1936, mikrokop. oryg. k.1 s.1

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO *Poznańskiego*

PAŃSTWOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA

ŚWIADECTWO DOJRZAŁOŚCI

Zwoleńkiewicz Kazimierz

urodzony dnia *21* miesiąca *stycznia*
roku *1914* w *Wymysłówie-Bełobielcu*
województwa *poznańskiego*
wyznania *rymsko-katolickiego*
po ukończeniu nauki w *Prywatnym*
Męskim Gimnazjum Towarzystwa
Szkoły Średniej w Golinie

do którego *był* przyjęty *1 września* roku *1932*,
zdawał w *maju* roku *1936* gimnazjalny zwyczajny
egzamin dojrzałości typu humanistycznego wobec Państwowej Komisji
Egzaminacyjnej, powołanej przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego
Poznańskiego pismem z dnia *15 kwietnia 1936*.

Gdynia, 27 V 1936

Akta personalne
K. Zwoleńkiewicza

11. Materiały uzupełniające relacje
- Zwolenskies Kasimiera

1. Nadolny A., biogram „Zwolenskies Kasimiera”,
Lw:3 Słoa. biograficzny konspiracyj pomorskiej
1939-1945, Torun 2002, wyd. 2, z. 2, s. 236,
kserokop. k. 1 s. 1

Zwolenkiewicz Kazimierz (1914-....), żołnierz łączności kdy Insp. ZWZ-AK Gdynia. 1

Ur. 21 I 1914 r. w Wymysłowie Szlacheckim, pow. Mogilno, w rodzinie Stanisława, mistrza murarskiego, i Marty z d. Mysłowieckiej. Od 1930 r. mieszkał z rodziną w Gdyni. W latach 1932-1936 uczęszczał do Męskiego Gimnazjum Tow. Szkoły Średniej w Gdyni, gdzie 27 V 1936 r. zdał maturę. W tym jeszcze roku wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie. W latach 1937-1939 studia filozoficzno-teologiczne kontynuował w Łucku.

Wybuch wojny zastał go w Gdyni. Przez pierwszy rok ukrywał się, pracując dorywczo w gospodarstwie u krewnych. 7 VIII 1940 r. rodzinę wywieziono do Łodzi, gdzie ją rozdzielono. Rodzice z najmłodszą córką wysłani zostali do GG, do miejscowości Głównienka k. Krosna, gdzie przebywali do czerwca 1945 r., natomiast jego i dwie siostry wywieziono do Niemiec na przymusowe roboty. Zwolenkiewicz dostał się do "bauera", członka SA, w Berne k. Bremy, gdzie pracował przy oczyszczaniu rowów melioracyjnych. 26 XI 1940 r. uciekł i zamieszkał u ks. Pawła Lubińskiego, proboszcza w Gdyni-Małym Kacku. Pracował jako organista i katecheta, obsługując parafie w M. Kacku, Orłowie i Witominie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami uczył dzieci w jęz. niemieckim, równocześnie tłumacząc treści katechezy na polski. Komisarz biskupi na powiat wejherowski, ks. Karl Knop, proponował mu podpisanie nln, obiecując załatwienie studiów teologicznych w Braniewie. Zwolenkiewicz odrzucił tę propozycję. W lutym 1941r. został zaprzysiężony do ZWZ przez →Józefa Olszewskiego ps. "Andrzej" kmdta Podokręgu Północnego ZWZ. Był jego łącznikiem do kpt. Jana Jarzębowski kmdta Insp. ZWZ Gdynia i do drogerzysty Edmunda Orłowskiego. Szyfrowane informacje przynosił w książkach. Kilkakrotnie przewoził żywność internowanemu w Gdańsku biskupowi Konstantynowi Dominikowi (zm. 7 III 1942 r.) i brał udział w jego pogrzebie w Oruni. W czasie aresztowań związanych ze wyspą kmdta Podokręgu Płn., aresztowano również Zwolenkiewicza 19 X 1942 r. na plebanii w Małym Kacku. Przetrzymany był w gestapo w Gdyni, a następnie w siedzibie gestapo w Gdańsku przy ul. Neugarten 27. Bito go do utraty przytomności. 1 XII 1942 r. przewieziony obozu w Stutthofie pod szczególny nadzór gestapo jako Polizeihäftling (nr obozowy 17523). W końcu 1944 r. był kierownik szkoły Józef Żmudziński wprowadził go do siatki konspiracyjnej, działającej w obozie. Przygotowywała ona m.in. plan obrony na wypadek próby likwidacji więźniów. W czasie "marszu śmierci" zbiegł 31 I 1945 r. w Żukowie i 1 lutego dotarł do Gdyni.

Po zakończeniu działań wojennych został wybrany wójtem-burmistrzem w Gdyni-Orłowie. Następnie przez kilka miesięcy pełnił obowiązki organisty w parafii Raczkowo k. Skoków pow. Wągrowiec. Do Seminarium Duchownego w Pelplinie wrócił 6. XI. 1945r. Święcenia kapłańskie otrzymał 1 II 1948 r. w Pelplinie. Był szykanowany przez władze PRL za obronę mienia i praw Kościoła. W 1954 r. został skazany na 9 miesięcy więzienia z zawieszeniem. W 1959 r. skazano go na 6-miesięczne więzienie, które odbył w Toruniu i na Helu przy budowie dróg i kanalizacji dla Marynarki Wojennej. Na żądanie władz musiał opuścić Gostkowo k. Torunia, gdzie w latach 1949-1959 był administratorem parafii. W latach 1959-1988 sprawował różne funkcje w administracji kościelnej. Od 1 IX 1988 r. mieszka w Pelplinie, pełniąc funkcję dyr. Wydz. Spraw Organistowskich przy Kurii Biskupiej i sekretarza Studium Organistowskiego.

A Diec. Pelplińskiej, Akta pers. ks. K. Zwolenkiewicza (w tym rel. własna).

Piastowski S., Udział księży diec. chełmińskiej w ruchu oporu podczas II wojny światowej (rejencja gdańska), Pelplin 1989, s. 79-80, 93 (mpis. w Bibliotece WSD w Pelplinie).

Anastazy Nadolny

236

Słow. biogr. konspiracji
pomorskiej 1939-1945, Tom III 2002,
s. 1. wyd. 2

T: M-739/1414 Pom.

Gdynia

ks. Zwolenkiewicz Kazimierz

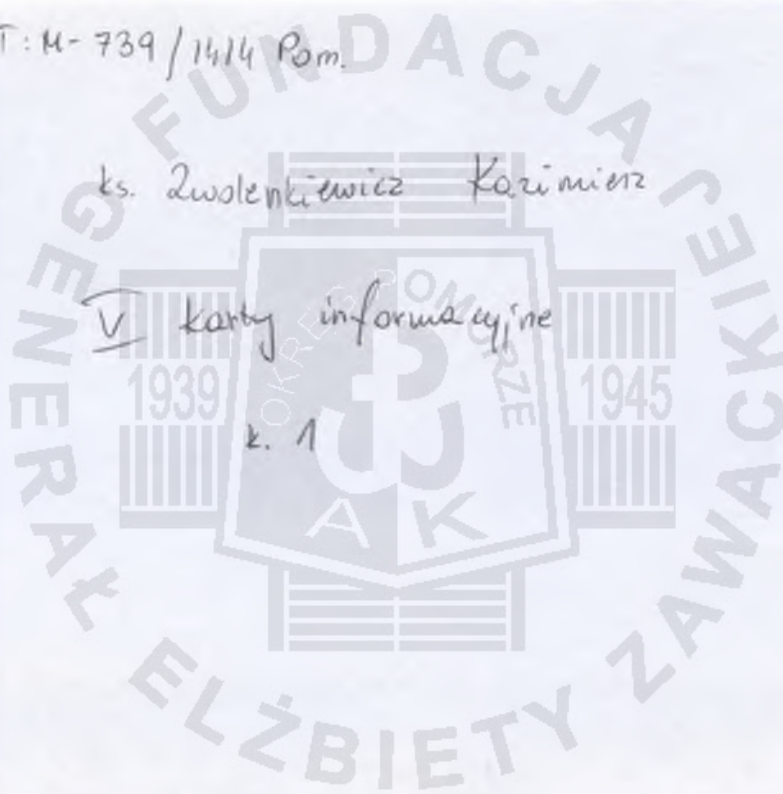
V karty informacyjne

1939

k. 1

1945

AK

a

ZWZ-AK¹
Gdynia

ZWOLENKIEWICZ Jarosław

Urodz. 21.I.1914r. w Wymysławie Solachockim
po obywatelstwo.

W 1941r. zaprzysiężony do ZWZ 1914r. awansowany
na Plb. w obwodzie Karkon. 1.XI.1942r. w Stutthof.
Biogr. a „kwasie śmierci”, 30.I.1945r.,
kolejnego dnia do Stryki.

Zob. Stawicki Biogr. Rozp. Ser. t. 1, s. 236
Fundacja Archiwum Powojenne AK
Toruń, 1994r.

4.III.2002

ks. Zwolenkiewicz Kazimierz

